

Martin Ingvar og Gunilla Eldh
Lad hjernen styre i skolen
Børn har brug for dig, når du skal lære
Dansk Psykologisk Forlag 2015
Pris 279 kr.

Kernen i læring er den pædagogisk kontakt mellem voksen og barn. Men da hjernen er væsentlig i denne sammenhæng, så er det vigtigt at se på den moderne neuropædagogik, kognitionsvidenskab og indlærings psykologi.

Det er denne indfaldsvinkel, som bogen er bygget op over. En god skole skal indrette sig efter hvordan hjernens system for social belønning og motivation fungerer. Bogen peger på mange forskellige vigtige indfaldsvinkler, hvor jeg kan frygte, at nogle af disse bliver nedprioriteret i børns hverdag nu til dags.

Hvis vi ønsker daginstitutioner og skoler skal være videnskabeligt funderet, er vi nødt til at erkende, hvor vigtige grundlæggende mekanismer som belønning, forstærkning og motivation er for barnets udvikling og det gælder både for indlæring og for træning af færdigheder. Det beskrives hvordan nervecellerne bruger stoffet serotonin til at skabe erindringer og hvor repetition er den sikre vej til viden og færdigheder. Her tænker jeg på, i hvor stor udstrækning nutidens børn bliver udsat for disse gentagelser?

Der peges på, hvordan hukommelsen er koblet til bevæge apparatet som en slags smøremiddel for tankevirksomhed og indlæringsevne, hvilket skolen jo netop har fokus på nu. Den stimulering du tilbyder et barn sætter sig spor i barnets hjerne. Hormonet oxytocin udskilles i hjernen når man får en let berøring som klap, kærtegn og kælen. Hos forsømte børn bliver hjernens forskellige dele svagere, hvilket blandt andet resulterer i en ringere evne til at håndtere frygt.

Hvis man ikke lærer at læse så godt, så udvikles bestemte områder i hjernen anderledes med en mindre tydelig venstresidig specialisering. I bogen beskrives, hvordan for lidt læse-og skrivefunktionen medfører en anderledes kognitiv funktion i hjernen sammenlignet med normallæseren.

Et meget spændende afsnit handler om læseforståelse, hvor man peger på, at vi er borgere i et samfund med mange informationer, som man skal kunne sortere i. For at opnå læseforståelse skal der være ledig arbejdshukommelse, det vil sige at læseprocessen skal være automatiseret, for at der er kapacitet til at forstå, det man læser

Der gøres meget ud af forventninger til børn. Måske ser vi en stigende gruppe børn, hvor hjemmet ikke formår dette?
Vi har alle hørt om, hvordan visse lærere har betydet meget for nogle børn i deres liv. Et af kapitlerne handler om læreren som personlig træner og hvordan man ikke skal springe vanskeligheder over, men støtte børnene i det, der er svært.

I årtusinder bragte den mundtlige fortælling viden og erfaring fra generation til generation. Fortællingerne havde bestemte rollefigurer og mange gentagelser. Nutidens børn får måske slet ikke fortællinger, men mere sekundvise glimt af en begivenhed i TV eller en fjollet tegnefilm. En god fortælling sætter en ramme, der får fortællingen til at hænge sammen. Den episke fortælling opfyldt med stærke følelser får børnene til at huske bedre, men hvor mange eventyr fortælles for børn nu om dage?

Børn elsker også rim og remser, understøttet af rytme og sætningsmelodi og det den samme remse igen og igen.
Har nutidens skole glemt, at der ligger noget værdifuld i gentagelse og genkendelse?

Hvad angår faget matematik konkluderer bogen, at mange af de vanskeligheder man støder på i faget skyldes manglende sprogforståelse. I Sverige taler man simpelthen om en krise i dette fag, man ser det som et problem, der truer samfundsudviklingen.

Når det drejer sig om social udligning, så konstaterer bogens forfattere, at den opgave klarer skolen på fiaskoplan i Sverige og at man må rette op på dette, hvis samfundet skal hænge sammen og udvikle sig. Bogens epilog beskriver således en meget deprimerende afslutning. Det understreges, at det er vigtigt at vi udvider perspektivet og flytter fokus udelukkende fra klasseværelset til læreruddannelsen.

Det lader sig ikke gøre i denne anmeldelse at komme ind på alle de spændende punkter, der beskrives i bogen.

Det er en letlæst bog, som fokuserer på hjerne, men hele tiden sat ind i et dagligdags perspektiv.

Bogen giver et tværvideenskabeligt syn på, hvordan børn tilegner sig kundskaber og færdigheder, nogle af aktiviteterne så konkrete, at du kan efterligne dem her og nu.

Glæden er hjernens belønning, når tingene lykkes for dig.

Sådan har jeg det også med denne bog, der er et wake up call, dels om det der går i den gale retning og dels, hvad vi bør gøre for at rette op. Læs bogen og se hvad du kan gøre.

Birgitte Franck